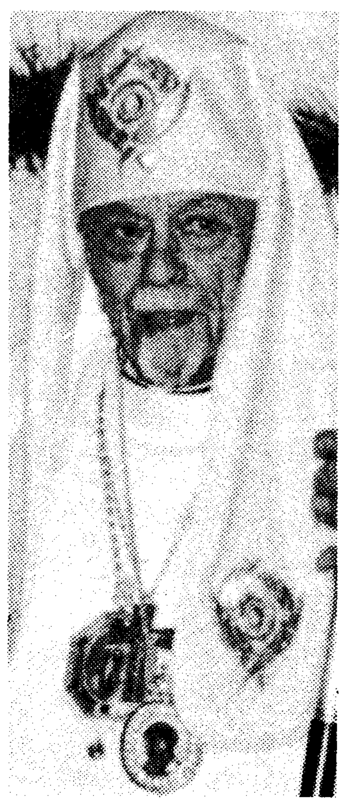
SVOBODA UKRAINIAN DAILY
СВОБОДА УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 99. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MAY 25, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го ТРАВНЯ 1991 Ч. 99. РІК XCVIII.

ВІДБУЛАСЬ ЗУСТРІЧ ПАТРІЯРХА МСТИСЛАВА З В. ФОКІНОМ

С. Бавнд Брук, Н. Дж. (Патріярша Канцелярія). — В четвер, 16-го травня, саме в день свята Вознесіння Господнього, по полудні прем'єр-міністер України Вітольд Фокін прийняв в будинку Ради Міністрів Української ССР Патріярха Київського і Всієї України Мстислава. Зустріч, яка вже була другою, тривала майже 2 години. Перша зустріч Патріярха Мстислава з прем'єром України відбулася на влаштованому В. Фокіном прийнятті в постійному представництві УССР при Організації Об'єднаних Націй 11-го грудня 1990 року в Ню Йорку.

Патріярх Мстислав І

На зустрічі 16-го травня, крім Святішого Патріярха Мстислава і прем'єра В. Фокіна, були присутні керуючий справами Патріяршої Канцелярії в Києві єпископ Рівенський і Острозький Антоній, виконуючий обов'язки секретаря Патріярха о. Віктор Кудій, керуючий справами Кабінету Міністрів УССР Пєхота та уповноважений в справах релігії при Раді Міністрів УССР Микола Колесник. Водночас, на початку зустрічі, були присутні кореспондент програми „Актуальна камера" республіканського телебачення, представники преси, фотографи і радіожурналісти. В майже одногодинному слові Святіший Патріярх Мстислав з'ясував стан і проблеми Української Автокефальної Православної Церкви в Україні і діяспорі. Його Святість підкреслив, що автокефалія — це суверенність, і уважає, що держава і Церква мусять бути в тісному контакті одна з одною. Держава може допомогти Церкві у багатьох напрямках, а Церква в свою чергу, може являти собою чинника стабільності в теперішніх тяжких обставинах на Україні. Держава повинна б зрозуміти, що Церква є позитивним чинником в житті народу.

Водночас Патріях Мстислав згадав і про міжконфесійні непорозуміння, які тривають на Україні, іноді не із зовсім ясних причин. Ці непорозуміння — сказав Патріях — не є потрібними ні Церкві, ні державі.

Крім того Патріях Мстислав у своїй розмові з прем'єром України В. Фокіном порушив справу передачі в користування УАПЦ ряду храмів — в Києві, Полтаві, Харкові, Дніпропетровському та в інших місцевостях України, де існують громади УАПЦ. Він висловив

(Закінчення на стор. 3)

НАРАДИ СТАТУТОВОЇ КОМІСІЇ ВИПОВНИЛИ ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС

Кергонксон, Союзівка. — Четвертий день нарад Головного Уряду Українського Народного Союзу посвячено майже в цілості нарадам статутової Комісії, яка вперше зійшлася у такому складі: д-р Нестор Олесницький, голова, Володимир Сохан, Олександер Благітка, Гльорія Пашен, Іван Геврик, Анатолій Дорошенко, Евген Іванців, Рома Гадзевич, д-р Іван Флис, д-р Петро Саварин, Андрій Филипович, Анна Чопик, Тарас Шмагала мол. і Ігор Раковський. Д-р Мирон Куропась оправдав свою неприсутність через професійні обов'язки.

Статутова Комісія зосередилася в основному на техніці праці тому, що члени Комісії розкинені по різних місцях. Випрацювано часовий порядок і техніку праці Комісії.

Рішено випрацювати перший проект нового статуту до річних нарад 1992 р. для розглянення їх Головним Урядом.

В часі обідової перерви члени Комісії жіночих справ відбули коротку церемонію біля пам'ятника Лесі Українки, відзначуючи тим 120-річчя з дня її народин. Церемонію переводила Марія Душник, яка пригадала, що пам'ятник був поставлений заходами Комісії жіночих справ 19-го вересня 1976 року, тобто несповна 5 років тому назад. Вона пригадала теж, що цей пам'ятник запроєктував наш відомий мистець маестро Михайло Черешньовський, а відкрила сестра поетеси Ізидора Борисова.

Пам'ятник Л. Українки на Союзівці.Церемонія відкриття. Стоять коло пам'ятника сестра Л. Українки Ізидора Борисова, д-р Я. Падох і мгр Іван Геврик.

Після слова М. Душник, головна радна Текля Мороз зарецитувала один із віршів Лесі Українки, а почесний член Головного Уряду А. Чопик відчитала коротку поезію Л. Українки англійською мовою в перекладі Персівала Конті.

На закінчення церемонії жінки у присутності усіх членів Головного Уряду зложили у стіп пам'ятника китицю квітів.

В пополудневих годинах статутова Комісія продовжувала свої дебати, а у вечірніх годинах відбувся бенкет, у якому брали участь крім членів Головного Уряду також запрошені гості. На бенкеті була розвагова програма з виступом квартету „Явір" з Києва.

Наради Головного Уряду мали продовжатися в п'ятницю до вечірпання програми, зокрема звітами поодиноких Комісій, прийняттям бюджету на наступний рік, уділенням дотацій на національні цілі, прийняттям резолюцій та плянуванням діяльности на черговий рік.

УКРАЇНЦІ ЗАПОЛЯР'Я ПОТРЕБУЮТЬ ПОРАДИ І ДОПОМОГИ

Мурманськ, СССР. — Українці Заполяр'я пишуть у листах до „Свободи": „Дорогі земляки! Завдяки щоденникові „Свобода", що виходить в Америці, українці діяспори вже знають про створення Українського Культурного Товариства в Мурманську, на далекій півночі Росії. Листування з закордонними земляками є для нас як вікно у маловідомий світ, деякий досвід якого нам треба використати у своїй діяльності.

Кількість членів Українського Культурного Товариства поволі зростає, а діяльність хоч і повільно, важко, все ж поширюється. Однак до справжнього вогнища національної культури тут іще далеко. Десятиліттями стримувана та заборонювана українська ініціятива про буджується повільно, несміливо. Жорстокими сталінськими методами зруйнована національну свідомість, виховано байдужість до свого рідного, національного.

Щоправда, нині комуністичні ідоли та ідеали відходять у минуле. Люди все частіше переборюють страх, вільніше висловлюють свої думки, відкривають своє національне обличчя. Поступово збільшується коло наших земляків навколо слабенького ще вогника національної культури, яким є наше Українське Культурне Товариство. Надходять листи з порадами та книги з Західньої України та із Зарубіжжя, поповнюється наша бібліотека-книгозбірня.

Дуже дякуємо Шкільній Раді і Централі Опікунів з Ню Йорку за прислані нам підручники, методики, програми для української шко-

(Закінчення на стор. 4)

ГРУПА МОЛОДИХ АКТОРІВ ВИЇХАЛА В УКРАЇНУ

Ню Йорк, Н. Й. (О.К.). — В четвер 23-го травня виїхала з летовища Кеннеді група молодих членів Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької на перший свій гостинний виступ в Україні, до якого усі „студійці" довго та пильно приготовлялися. 31 особа, під проводом Яреми Бачинського і завідувача сцени Христини Каратницької, полетіли через Будапешт до Ужгороду, де вже 25-го має відбутися їхній перший виступ. Відтак слідуватимуть чотири вистави у Львові три в Дрогобичі, а дальший шлях „студійців" іде через Івано-Франківське, Тернопіль, Рівне із завершенням гостинних виступів у столиці України.

Виїзд групи попередив раніший виїзд керівника групи Л. Крушельницької, яка вже перебуває у Львові разом зі своїми вірними помічниками Володиславом Клехом мистцем-декоратором і композитором проф. Ігорем Соневицьким. Поїздкою цілої групи займається подорожне бюро Кобаснюк, а його керівник Віра Ковбаснюк-Шумейко взяла її під особливу опіку.

В програмі Студії Мистецького Слова є „Триптих" Лесі Українки, „Іван Вишенський", Івана Франка та монтаж із поем Тараса Шевченка „Думи мої". Участь у програмі беруть такі члени Студії: Бачинський Ярема, Вижницька Люба, Ганкевич Тиміш, Гной Ліда, Гарасимчук Орест, Драган Таня, Диба-Подоляк Надя, Зелик Ксеня, Зелик Софія, Кмета Лесик, Курило Володимир, Лозинський Асколд, Макар Іван, Микитин Ліда, Певний Тарас, Пасецька Ксеня, Росцішевська Руслана, Росцішевський Михайло, Соневицька Мелася, Ференцевич Ярина і Шуль Ярослав.

У чепурно виданій програмі із мистецьким „логом" роботи В. Клеха подано імена усі виконавці поазбучно із короткими життєписами, з яких можна бачити, що за вимком трьох осіб, це все зовсім молоді люди — студенти університетів, активні в Пласті і СУМА.

Коротке привітання на обкладинці програмки найкраще характеризує цю групу: „Привіт від української молоді з-за океану... Хоч усі ми народилися поза межами Батьківщини — доля України, її мистецтво і культура нам не байдужі. Доложимо всім тим, що українське, що рідне і докладемо всіх зусиль, щоб зберегти в діяспорі і передати наступним поколінням красу шевченківської мови на славу нескореного українського народу".

Із цими бажаннями і думками проводжають молодих адептів мистецтва слова їхні батьки і приятелі із ЗСА.

Підписано угоду між Україною і Хорватією

Київ (УНІАР). — Тут 21-го травня у пресовому центрі Міністерства закордонних справ України відбулася пресова конференція президента Республіки Хорватії Франьо Туджмана, який прибув на Україну з візитою.

Виступаючи перед представниками засобів масової інформації, Туджман відзначив схожість ситуації, в якій опинилися Хорватія і Україна, чиї народи прагнуть незалежности і поборюють централістичні державні системи. Хорватія, наголосив її президент, виступає за перетворення Югославії на союз суверенних держав, в іншому випадку республіка вийде з її складу. Відповідаючи на численні запитання присутніх журналістів, Франьо Туджман надав великого значення зв'язкам, у тому числі економічним, між обома республіками та заявив про необхідність обміну дипломатичними представництвами.

ВИСТУП „ЯВОРА" В МОНТРЕАЛІ

Монтреаль, Кве. — Концерт вокального квартету „Явір" з України, під патронатом Українського Народного Союзу, відбудеться тут у вівторок, 18-го червня в Place Des Arts — Theater Jean Ducerpe. Початок о год. 8-ій вечора. Інформації можна отримати, телефонуючи до фірми „Євшан" (514) 630-9858.

М. ҐОРБАЧОВ ПОПРОСИВ ВІД ЗАХОДУ 100 БІЛЬЙОНІВ

Москва. — У середу, 22-го травня, Михаїл Горбачов провів спільну пресову конференцію з головою ради міністрів Італії Джулїо Андреотті, який перебуває з візитою у Москві, і заявив, між іншим, що СССР хотів би дістати від Заходу економічну допомогу на суму 100 більйонів долярів. Як зауважує московський кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Френсіс Клайнс, хоч Кремль уже деякий час намагається дістати допомогу від Заходу, Горбачов вперше назвав таку конкретну суму.

М. Горбачов сказав, що ще раз порушить тему „перебудови" і „сімки" (тобто сім індустріяльних країн, допомоги яких шукає Москва), і продовжував: „Я переконаний, що перебудова потрібна народам цих семи країн, як і всьому світові, не менше, ніж совєтським народам. Адже нинішній Совєтський Союз — одна з надійних і міцних конструктивних опор нинішнього світу... Якщо вдасться дістати 100 більйонів для того, щоб закрити проблему регіональної кризи, то справа про співробітництво зі Совєтським Союзом в ім'я того, щоб відбулася перебудова і країна в результаті глибоких реформ відкрилася, повернулася до людини і з урахуванням її внутрішньої спрямованости до миру, то думаю, що гра вартує того".

Як зауважує кореспондент АП Том Равм, невідомо, мав Ґорбачов на увазі 100 більйонів долярів чи карбованців.

Виступаючи у четвер вранці на пресовій конференції у Білому Домі, президент Джордж Буш погодився, що реформи в СССР відповідали б інтересам національної безпеки ЗСА, але зауважив, що покищо не дістав від Горбачова офіційної просьби про грошову допомогу.

„Ніхто не говорив зі мною ні про які суми, — сказав Президент, — ніхто не говорив зі мною ні про які подробиці. Тому я не можу коментувати пропозицію, з якою мене покищо не ознайомили".

Буш зауважив, що, можливо, його повідомлять про нові економічні пропозиції Горбачова його емісар Євгеній Примаков, який прилітає наступного тижня у Вашінгтон разом з заступником голови Ради міністрів СССР Володимиром Щербаковим для переговорів зі співробітниками Білого Дому.

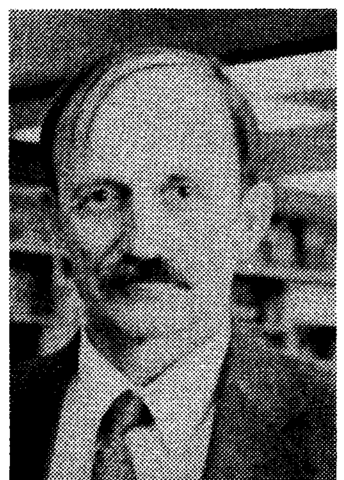
Вояків змушують служити за межами України

Івано-Франківське (УНІАР). — Тут 21-го травня співголова Комітету солдатських матерів Наталія Коваленко повідомила, що командування військових частин у Сталі Подільській та Тернопільщині ч. 32452, Чернівцях ч. 44746 та 71105, Котовському ч. 77895, Бердичеві ч. 11454 після навчання, під загрозою порушення військової дисципліни, примушує вояків писати заяви на згоду служити поза межами України.

Н. Коваленко заявила, що Комітет солдатських матерів має намір закликати до припинення весняного призову на території республіки, доки Верховна Рада України та Уряд остаточно не вирішать питання про проходження військової служби громадянами України на території республіки.

В УКРАЇНІ ПЛАСТ РОЗВИВАЄТЬСЯ ЩОРАЗ КРАЩЕ

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Петро Содоль, відомий пластовий виховник і провідник заходить як не вперше до нашої редакції, щоб поінформувати про останні події в Україні, зв'язані із відновою пластової організації, яка носить там назву „Українська Скавтська Організація — Пласт", згідно із тепер схваленим статутом, на всеукраїнському установчому з'їзді, що відбувся в днях 12-13-го квітня у Івано-Франківському.

Пл. сен. П. Содоль

П. Содоль саме недавно повернувся з України, де перевів багатолюдний курс юнацьких виховників і був учасником з'їзду разом із головою Головної Пластової Ради д-р Любомиром Романківим.

Пл. сен. П. Содоль — це провідник т.зв. „Скобиного круга" у Головній Пластовій Булаві, відповідає за пластове юнацтво у цілому світі та за вишкіл його виховників і був делеґований ГПБулавою для переведення першого там вишколу виховників юнацтва в Україні. Про цей курс-вишкіл він розповідає нам вичерпно, захоплений кількістю ти пильністю учасників. Цей міжнародний вишкіл відбувся в часі від 30-го березня до 2-го квітня у Славську та взяло в ньому участь 68 служачів з терену України і Польщі. 57 із них закінчило цей вишкіл успішно, а першуном проголошено Олега Пясецького із Стрия.

Але, як інформує нас наш гість, відвідини в Україні не обмежилися до переведення цього курсу, а обидва представники головного проводу Пласту у світі були учасниками ще двох святочних імпрез. Першою з них це були величаві привітання первоієрарха УГКЦеркви Кардинала Мирослава І. Любачівського у Львові, а відтак в Івано-Франківському, в яких взяли участь пластуни.

З уваги на Свята Великодня пластова молодь зі станиці Львова тримала стійку при Божому гробі в усіх українських церквах православного та греко-католицького віровизнання.

В тиждень після свят Великодня, 12-13-го квітня відбувся установчий з'їзд Пласту, який урочисто відкрив голова ГПРади і виконуючий обов'язки Начального Пластуна Л. Романків із ЗСА.

У тому з'їзді взяло участь 85 делегатів із 18 пластових станиць та осередків із таких областей України: Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської, Волинської, Рівенської, Київської, Закарпатської, Донецької та Дніпропетровської. Ці делегати репрезентували приблизно 1500 членів і прихильників Пласту, що є вже на сьогоднішній день в Україні.

Відродження Пласту в Україні, як пояснює П. Содоль, почалося ще в січні 1989 року, коли Українсько-Християнсько-Демократичний Фронт у Львові відновити Пласт, як одну із секцій діяльности, а в грудні 1989 р. створилася Рада опікунів просвітницько-спортивного товариства Пласт при НТШ у Львові. В місяці лютому 1990 р. Олесь Криськів з рамени Ради опікунів офіційно зареєстрував Пласт у місті Львові. Майже рівночасно творилися пластові осередки в інших містах України, так що вже у травні 1990 року відбувся перший з'їзд у Брюховичах біля Львова, на

(Закінчення на стор. 4)

В Ірвінґтоні помер Ф. Луцишин

Ірвінґтон, Н.Дж. — В четвер, 23-го травня 1991 року тут помер бл. п. Федір Луцишин, колишній довголітній політичний в'язень польських й німецьких тюрем, декоратор у Львівському оперному театрі, активний член української спільноти в З'єднаних Стейтах Америки і громади в Нюарку-Ірвінґтоні.

Парастас у п'ятницю, 24-го травня о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніон, Н.Дж. Похоронні відправи в суботу, 25-го травня о год. 10-ій рано в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку. Похоронні обряди і перевезення тіла до Шамокіну в Пенсильванії відбудуться у вівторок, 28-го травня.

Бл. п. Ф. Луцишин залишив в глибокій жалобі дружину Альбіну з родиною та засмучену українську громаду.

СВЯТО ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ

У зв'язку зі святом День Пам'яті, яке припадає на понеділок, 27-го травня, бюра Головного Уряду УН Союзу і видавництва „Свобода" будуть закриті. Газета у понеділок з датою вівтірка, 28-го травня не появиться. Чергове число „Свободи" друкуватиметься у вівторок, 28-го травня з датою середи, 29-го травня.

У СВІТІ

МІНІСТЕР ЕКОНОМІКИ Німеччини Юрген Мюльман повідомив, що під час переговорів у Москві було досягнуто угоди, згідно з якою 60 відсотків замовлень на будівництво житлових будинків для вояків і старшин, які залишають Східню Німеччину, буде надано німецьким фірмам. Серед асигнувань на інші види допомоги Німеччи на виділить Совєтському Союзові 4.6 більйона долярів на будівництво домів для військовослужбовців. У тексті попереднього договору було чітко сказано, що перевагою при підписанні контрактів будуть користуватися німецькі будівельні компанії, але совєтська влада пробувала передати ці замовлення фінським і турецьким фірмам, які запропонували вигідніші умови. За словами Ю. Мюльмана, буквально в останній момент вдалося досягнути компромісового рішення. Кілька німецьких компаній, а також одна австрійська фірма, незабаром приступлять до спорудження 37,000 складаних будинків, окремі частини для яких будуть виготовлені на підприємствах колишньої Східньої Німеччини.

ПРЕЗИДЕНТИ СИРІЇ І ЛИВАНУ підписали угоду про широко масштабне співробітництво між двома державами. Після підписання документу сирійський президент Гафез Ассад заявив, що віднині в цьому районі Близького Сходу наступила „ера взаємодії і братерства". В день підписання договору міністер оборони Ізраїля Моше Аренс заявив, що Сирія має намір „проковтнути" Ливан. „То Сирійці роблять те ж саме, що і Саддам Гуссейн спробував зробити з Кувайтом", — сказав М. Аренс. — Сирійці стиха роблять те ж саме, що і Саддам Гуссейн спробував зробити з Кувайтом". Ізраїльський міністер попередив, щоб ливанські партизани, екстремісти партії Гезболла і бойовики Палестинської Визвольної Організації трималися якомога далі від кордонів жидівської держави.

В АМЕРИЦІ

ФЕДЕРАЛЬНИЙ СУДДЯ в стейті Ню Джерзі вирішив, що публічні бібліотеки не мають права забороняти бездомним людям відвідувати бібліотеки, з причини того, що брак їхньої особистої гігієни перешкоджає іншим присутнім у бібліотеці. Показується, що саме бездомні тепер часто перебувають у публічних бібліотеках тому, що в них можна користуватися і теплом зимою і приміщенням.

ОСОБИСТИЙ ЛІКАР ПРЕЗИДЕНТА Джорджа Буша, д-р Бартон Дж. Лі признав в інтерв'ю, що стан його пацієнта був поважніший, ніж інформовано американську публіку. Це передусім виявилося тепер, коли Президентові приписано ліки на його надто активні щитові залози. Ці ліки споцільнюють кожний умовий процес, а при тому викликують сильну втому. Цю втому можна було добре завважити на обличчі Дж. Буша. Але його лікар пояснив, що також ліки на неправильне биття серця викликують різні неприємні наслідки та позначилися зменшенням ваги Президента. Тому тепер лікарі вирішили зменшити кількість усіх ліків, що їх вони приписали.

ПЕРЕБУВАЮЧИ В ТЕКСАСІ королева Англії Єлисавета II та її муж князь Філіп відвідали в Гюстоні баптистську церкву, де відбувалася відправа, яка включала традиційну муринську музику, спів і танець. Достойна пара брала активну участь у загальному плесканні в долоні та рухах інших членів відправи і тим викликала велике захоплення публіки.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС вплинуло від членів УНС до четверга, 23-го травня, 6,688 чеки-дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

174,466.07

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

День Пам'яті

Відколи існує людський рід — діти народжувались і в різному віці люди з прерізних причин вмирали. Хто народжується — мусить знати, що помре. Але смерть — це для тих, які залишаються — велике горе. Померла людина вже не відчуває — залишені відчувають жаль, смуток, розпач і пустку. І тому згадується їх із пієтизмом, як того, що був і перестав бути. Ще інше відношення до тих, які відійшли, принісши своє життя, найдорожче, що має людина, в жертву батьківщині. В усіх культурних народів існує культ загинулих героїв. Це гарний культ, бо у ньому проявляється вдячність загинулим, які померли для ідеї, — проявляється власний патріотизм і те щось невхопне, але найдорожче і вічне, що лучить живих і мертвих.

Американський „День Подяки" в останній понеділок травня, присвячений саме культові поляглих. Офіційно він називається також „Днем Декорації", бо у тому дні урочисто виявляється загинулим героям подяку і пошану, декоруючи їхні могили вінками. Між двома світовими війнами в Західній Україні перейшов у традицію щорічний звичай вшанувати могили поляглих Українських Січових Стрільців, похоронених на Янівському цвинтарі у Львові, у Зелені Свята. Звичайно приходило тоді до сутички з немудрою польською поліцією, яка вбачала злочин у тому, що прибулі на цвинтар жалібні маніфестанти співають пісень, які калічать вуха цих примітивних ніби сторожів ладу.

Українські люди у діяспорі відвідують могили своїх рідних після Великодніх свят у Провідну Неділю. Найбільший український цвинтар в Америці, православний, св. Андрея в Бавнд Бруку, справжній український пантеон. Українці, американські громадяни єднаються у Дні Пам'яті з усіма іншими різнорасовими й різнонаціональними громадянами у вшануванні пам'яті вояків, які полягли в усіх війнах, ведених за існування З'єднаних Стейтів Америки. На центральному американському військовому цвинтарі в Арлінґтоні у стейті Віржінії, недалеко від Вашінґтону, відбувається щорічно жалібна військова парада, яка символізує культ героїв. В останній американській війні — проти Іраку — згинуло напрочуд мало осіб у військових уніформах і не всі вони опинилися в Арлінґтоні. Пригадуємо, що похоронили там із жалібною музикою та стрілами над могилою молоду американську летунку, яку вбила на території Савдійської Арабії іракська далекосяжна ракета совєтського виробу.

Американські законодатці, які схвалювали кожне так зване „леґальне свято", щоб доповнити ними тільки два релігійні свята, Різдво Христове й Великдень (перед Різдвом „леґальним святом" є Велика П'ятниця) так мудро комбінували, щоб в'язати деякі з тих свят у „великий кінець тижня". Зроблено це з уваги на існуючий в упромисловленій Америці велетенський світ праці, який вимагає відпочинку. Тому й триденний „кінець тижня", пов'язаний з Днем Пам'яті, — це благословення для всіх працюючих людей. В Америці, особливо на її Сході, нема такої весни й такої осени, як в Україні, — тут здебільша завелика спека літом і снігові зимою, — цього року заповідають, що День Пам'яті буде гарний. Добра погода потрібна і для гідного вшанування американських вояків на цвинтарі в Арлінґтоні.

Могили українських вояків розсіяні по всьому світі. Колись, коли здійсниться наша мрія про „самостійну й соборну" — знайдуться розумні діячі, які подбають, щоб у Києві, у Львові й, може, в інших великих містах впорядкувати цвинтарі з увагою на культ тих, які заслужилися для батьківщини.

У КАЛІФОРНІЇ СУДДЯ американського суду вирішив, що молодеча організація „Бой Скавтс оф Америка" має право не допустити на пост виховника — скавтмастера мужчину, який явно визнав себе гомосексуалістом. Своє рішення суддя Даллі Гренд Диско базувала на першій поправці американської Конституції, де говориться, що члени даної організації мають право свобідно поширювати погляди своєї організації в цьому випадку думку, що гомосексуалізм є неправильним. Одначе аналітики трохи скептично задивляються на рішення у Каліфорнії бо довкола в судах є намагання не допускати до дискримінації осіб через їхні сексуальні уподобання.

Микола Руденко

НА КРУТІЙ ХВИЛІ

II.

Якщо казати правду, то не так уже багато причин вихлюпувати на голову М. Горбачова круто заварену політичну лайку. Західній світ не перестав його шанувати, бо, мабуть, інша людина на його місці в час крутих зламів виявила б значно меньше терпимости та поміркованости. Не приховуючи того, що розмонтування імперії йому рішуче не подобається, М. Горбачов, нехай навіть не без скреготу зубовного, виявляє зрештою тверезість поглядів і прилучається до тих, кого вчора таврував як сепаратистів. Складається враження, що він уміє відчувати імперативи історії, а для державного діяча це, мабуть, найповажливіше вміння. Зрештою, немає значення, які в нього уподобання. Для політичного діяча має значення тільки те, які шляхи він обирає. Якщо розмонтування останньої в світі імперії відбудеться без великої крові, М. Горбачов матиме право на високу пошану нащадків, а окремі його помилки історія пробачить. Кажу про це тому, що набачився великих кровопролить, і не бажаю їхніх повторень.

Кілька слів про поїздку української парляментської делеґації на чолі з Леонідом Кравчуком до так званої вільної країни Баварії.

Може, й справді Баварія вважає себе вільною країною, але ж вона входить до складу Федеративної Республики Німеччини, отже, переважну більшість своїх суверенних прав делеґувала центральному урядові в Бонні. На відміну від України, вона навіть не є членом Організації Об'єднаних Націй. Для Баварії в цьому немає нічого принизливого, бо її населення цілком щиро з патріотичними почуваннями влилося до складу об'єднаної Німеччини. Цього не можна сказати про Україну, яка після здобуття самостійности, була завойована большевиками й перетворена на колонію Москви. Але ж сьогодні Україна прагне вийти на світовий простір як суверенна держава.

До мене докотилися голоси з діяспори, котрі засуджували Л. Кравчука і за вибір країни, куди він виїхав на чолі парляментської делеґації, і за його виступ у Баварському парляменті. Переказували мені також виступ Левка Лук'яненка з цього приводу. Настрій у моїх друзів з діяспори був такий, що взагалі Л. Кравчукові не можна довіряти.

Особливо не сподобалась та частина його заяви, де він бачить майбутню Україну у складі союзу. Дозволю собі прокоментувати цю політичну ситуацію, бо в ній є чимало цікавих нюансів.

Я вивчив документальні матеріяли пов'язані з поїздкою нашої парляментської делеґації в Баварію і гадаю, що тут є тільки одна помилка — Леонід Кравчук невдало обрав час для такої поїздки. Сьогодні громадяни України ревниво стежать за першими кроками наших дипломатів на світовій арені. Їм хочеться бачити практичні наслідки гордої і змістовної Декларації про державний суверенітет України. При всій нашій повазі до вільної країни Баварії нам би хотілося, щоб українська парляментська делеґація була прийнята в Бонні, а не лише у Мюнхені. Щоправда, Л. Кравчук не ховав політичних причин, чому офіційний Бонн покищо не може вступати в дипломатичні відносини з Україною. На пресконференції після повернення додому, він пояснив це тим, що не підписаний союзний договір. Отже, існує невизначеність відносин поміж Москвою і Києвом. Це пояснення, звичайно, можна прийняти. Але в такому разі, делеґацію мусив би очолити голова Київської Міськради з огляду на побратимство двох міст — Києва і Мюнхену. Бо хочемо ми чи не хочемо, а візита державної делеґації до Баварії на чолі з головою Верховної Ради породжує невеселі порівняння українського суверенітету з баварським.

Щождо змісту тієї роботи, яка була проведена делеґацією в Мюнхені, то вона в мене жодних заперечень не викликає. Та й виступ Леоніда Кравчука виглядав значно поважніше, ніж його буденна робота на сесіях Верховної Ради, де він часом нагадує керівника кляси середньої школи. Можна сказати, що його виступ у Баварському парляменті був гідний державного мужа. А заява Л. Кравчука про те, що Україну він бачить у складі союзу, не несе в собі жодної нової інформації. Л. Кравчук це стверджував завжди, і так само завжди стверджував, що до старої форми союзу повернення бути не може. Майбутній союз можливий лише як співдружність справді суверенних держав — суверенних не на словах, а на ділі. Адже ж це на

(Закінчення на стор. 3)

В окремому зверненні до ЦК КПУ з'їзд зазначає, що „грубе саботування Закону про мови, гоніння на осередки Товариств української мови ім. Шевченка, закриття чи переведення на російську мову цілого ряду українських газет... неприховане потурання шовіністичним та обивательським поглядам і вчинкам увійшло до практики багатьох партійних комітетів, не дістаючи належного осуду та відсічі з боку вищих керівних органів КПУ, — тому з'їзд письменників ставить вимогу перед ЦК КПУ вжити невідкладних заходів, які б унеможливили протидію партійних органів відродженню української мови й культури". Такими заявами — вимогами спілка письменників заявляє про свій священний обов'язок ще найтісніше провадити громадсько-політичну діяльність в царині національної культури. В резолюції з'їзд відзначив „активну діяльність письменників-депутатів, бажає їм ще більших успіхів у відстоюванні повного суверенітету України".

Таких державницьких заяв та резолюцій ніколи не насмілювалися проголошувати письменники. Віднині — це не лише культурна, а й громадсько-політична сила.

Вперше на цьому Першому Незалежному з'їзді належно пошановано колишніх „зрадників, запроданців, аґентів імперіялізму, буржуазних націоналістів" та ще як там їх недавно таврували... Юрій Мушкетик мало не на початку доповіді сказав: „Годилося б розпочати розмову з літератури землі України, але оскільки на жодному письменницькому з'їзді жодним словом не мовилося про літературу еміґрації, — ця гілка завжди тяглася до нас, а ми її відхиляли, тож дозвольте мені на нашому з'їзді розпочати з неї..."

Василь Сокіл

ПЕРШИЙ НЕЗАЛЕЖНИЙ

II.

У доповіді та виступах учасників з'їзду, згадавши добрим словом письменників усіх далеких і ближчих країн світу, які пишуть рідною мовою, всі зійшлися на переконанні, записаному в резолюції з'їзду: „Особливі надії з'їзд покладає на талановитих українських письменників, які живуть в інших країнах світу. Віднині — ми з ними — є творцями однієї великої літератури, тож будемо сприяти тому, щоб кожен новий визначний твір, написаний українською мовою, найперше був надрукований і став доступний усьому українському народові".

У новому Статуті Спілки записано: „...до СПУ можуть бути прийняті письменники, які живуть за межами України і пишуть українською мовою". Іноземній комісії СПУ доручено здійснювати з ними творчі взаємозв'язки, ділові контакти, налагоджувати співдружність у справі видання і пропаґанди української літератури закордоном, сприяти виданню в Україні творів закордонних українських письменників, дбати про спільні видавничі проєкти.

Такої програми дій ніколи не існувало за всю історію Спілки. Вперше проголошено Спілку письменників України „незалежною, добровільною, самоуправлінською, професійною, доброчинною, благодійницькою організацією, яка об'єднує всіх літераторів республіки і захищає їхні інтереси".

Незалежність від Союзної Спілки зафіксована в Статуті положеннями про майнові права СПУ. Власністю республіканської спілки є всі будівлі, видавниче майно, фінанси, акції, цінні папери і все інше необхідне для матеріяльної незалежности всієї діяльности Спілки. Як юридична особа СПУ з своїм рахунком у банку має повну фінансово-господарську самостійність, вільно розпоряджається коштами, створює фонди... займається зовнішньо-економічною діяльністю і має відповідний рахунок у банку.

Незалежність від Москви визначена в Статуті ще й таким положенням: „вступаючи в договірні відносини з СП СРСР, бере участь у вирішенні спільних організаційних, господарських, видавничих та інших питань".

* * *

Новообрана Рада в кількості 101 членів значною мірою оновлена за рахунок колишніх „керівних кадрів". Обраний лише один з них — П. Загребельний. В її складі — письменники, які громадсько-політичною активністю в боротьбі за самостійність України здобули право керувати Спілкою.

До керівництва залучено чимало молоді, що є також подією першорядного значення. Напевне, справа омолодження мусить посісти перше місце. Хоча за останні роки до спілки прийнято багато молодих літераторів: вікова перевага за старшими. Так свідчить і звіт мандатної комісії: з 933 учасників з'їзду всього 92 віком до 140 років, а від 50 і старше 619.

А втім, — не роки, формально згадані, грають переважну ролю у будь-якій справі, — істотнішим є молодість духу, ясність свідомости, наполегливість і відданість людей, покликаних вітчизною до державної праці.

Головою ради одноголосно обрано Юрія Мушкетика. Перший Незалежний проголосив програму дії, успішне здійснення якої повинно привести до наступного з'їзду, який хочеться вірити, мусить називатись — Другий Переможний.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про роздуми з приводу однієї бомби

Коли недавно подали всі засоби інформації несподівану вістку, що бомба захована в китиці квітів розірвала тіло колишнього прем'єр-міністра Індії Раджіву Ґанді, мимоволі прийшло на думку, що дивним збігом обставин дата цього політичного атентату майже збігається із цією, яка так добре знана всім українцям старших поколінь. Адже саме 23-го травня, припадає річниця убивства провідника Організації Українських Націоналістів, полковника Євгена Коновальця, також розірваного бомбою, яка, однак, не була захована у китиці квітів, але у пачечці переданій нібито з України.

Ці два подібні атентати ділить довгий проміжок 53-ох років, у якому багато дечого змінилося в політичному світі, так багато, що часом важко це все охопити людською думкою та людським життям.

Але, як бачимо, не змінилися за ці довгі роки війн, переворотів та політичної боротьби жахливі засоби, якими усувається провідників народу і не змінилося духовне потрясення, яке викликає кожний такий атентат.

Сьогодні дослівно цілий світ заговорив про колишнього прем'єр-міністра Індії, який для цього величезного народу, що так недавно здобув повну самостійність, був надією на краще завтра, незалежно від застережень, що їх дехто до нього мав.

Сьогодні — цю подію дня, коментують не лише політики, але і пересічні люди, що в теперішні часи телевізора та радіо не можуть стояти осторонь ніякої новини, бо вона сама накидається їм своїм розголосом. Але і найбільше трагічна подія убивства того чи іншого провідника народу зчасом затирається у пам'яті людей, тому що приходить постійно щось нове, що життя своїм щоденним ритмом не дозволяє на те, щоб реєструвати і згадувати минуле.

Ми певні, що так буде і з убивством Ґанді як було зі сотнями інших жертв політичного терору, смерть яких часто зміняла шляхи історії, але поволі їхні імена щораз рідше, а то і зовсім забувають та треба за ними шукати в книжках, чи архівах.

Ми, здається, належимо до тих нечисленних народів, що не лише понесли дуже багато жертв, але їх постійно згадуємо та відзначуємо роковини цих сумних днів, коли вони загинули. А все ж, коли страшне убивство з розриву бомби Р. Ґанді дуже чітко пригадало подібне способом і датою убивство Є. Коновальця, зі сумом завважуємо, що час а може і обставини зробили своє, щораз менше згадується його і щораз менше знають про цю виїмкову людину молодші наші покоління. Добре, що принаймні там, де відроджується Україна тепер відзначають у родинному Зашкові свого славного земляка, але скільки знають про нього і там і тут ці, для яких це вже лише шматок історії, якої або їх не вчили, або вона їм не цікава?

Трагічна доля провідних одиниць не може обмежуватись лише до поминок і панахид — вона мусить стати близькою через впізнання їхнього життя, їхніх задумів та цілей. Бо самі лиш слова і пісні не роблять героїв безсмертними.

Ось так далека бомба, що вбила політичного провідника індійського народу, насунула цілий ряд роздумів про річницю розриву бомби в Роттердамі, від якої загинув один із провідних мужів українського народу. Важко оцінювати чи міряти величину поодиноких героїв нашої історії, але маємо враження, що особливо тепер заіснувало дивне явище перенаголошувати деякі імена, а забувати про інші.

О-КА

СТАРАЮЧИСЬ ЗРОБИТИ генеральний ремонт системи фінансування виборчих кампаній, Сенат погодився на те, щоби їхні члени за свої виступи не приймали гонорарів. Голосами 72 до 24 схвалено це рішення. До речі Сенатори залишилися одинокими, які ще мали дозвіл приймати гонорати бо членам Палати Репрезентантів заборонено приймати гонорари за виступи ще в січні.

ЗА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ НАШОГО ВЧИТЕЛЬСТВА

Кожному відомо, що таке, наше українознавче шкільництво в діяспорі. Це вечірні та суботні школи, а в дуже лиш нечисленних випадках, по більших осередках — теж і цілоденні. До речі, сьогодні в Канаді — це вже теж і двомовне шкільництво, в державних школах західніх провінцій.

Усім теж відомо, що це — школи, що з них користає пропорційно лиш невелика частина українських дітей, — із тих, які користати могли б та повинні б. Не місце тут розглядати цього явища. Досить сказати, що є причини, які так неважко були б усунути при маленькій хоч добрій волі зі сторони батьків. Як часто бо чуємо, що дитина преобтяжена балетом, гаківкою, ґолфом, важко її так далеко возити... Всі ці оправдання можуть зникнути, як сніг весною, якби лиш батьки собі усвідомили, що важливіше, що йде в першу чергу. Якби ж батьки тільки зрозуміли, що в вільному світі (а вже ми хвалимося, що в такому власне живемо!) кожні батьки мають право самі вибирати й унапрямлювати шлях виховання своєї дитини. Важливе лиш, щоб бачили воний цей шлях перед собою, — що одне із їх основних завдань: виховати для України свідомих і творчих громадян. Інакше вони свідомо позбавлять своїх дітей їх правної культурної й історичної спадщини.

Але крім тих проблем, які залежать виключно від батьків, існують ще й інші, не раз куди важчі, що їх може розв'язати не лиш одиниця — поодинока родина, але й необхідна тут співдія цілого громадянства. Тут хочемо розглянути ближче одну із таких проблем, а це недостатнє число вчителів українознавчих шкіл у нас. Не лиш число, але й рівень їх підготови до цього, таки великого й важливого завдання.

Проминуло трохи не півстоліття, відколи в країни поселення прибула масово „нова еміґрація", а в її числі, між іншими званнями, теж і чимала кількість учительства. В українській міжвоєнній, чи вже воєнній дійсності, учитель був, попри місцевого священика, променіючим, осередком усякої національної свідомости й діяльности. Головно по селах, але в великій мірі і в містах. Він ніс жертвенно й витривало обов'язок національного виховання нового покоління — в школі, а часто і в інших установах. Ніс, за мізерну платню, яку вбогі громадські каси навіть не завжди спромогалися виплачувати своєчасно. Не протестував і не йшов на страйки. І не шукав у чужих праці з більшими прибутками. Був ідеалістом чистої води і був належно підготований до своєї місії. Такі вчителі приїхали в нові країни поселення приблизно півстоліття тому і здвигнули це шкільництво, яке маємо, серед важких обставин, серед неуваги громадських чинників та постійної критики кожного, кому це забажалося. Здебільшого вживаючи на це час, призначений в інших для відпочинку після важкої заробіткової праці. Вислід їх старань — золоті десятиліття розквіту цього нашого шкільництва, тисячі молодих українців, яким не чужа — сьогодні вже доступна — Україна. І це їх так невтомно хвалять чільні представники нашого сьогоднішнього відродження, що зберегли вони на волі ті скарби, які на рідній землі нищив так нещодавно ворог.

Але людина не вічна і це теж кожний знає. Ідеальне покоління „крайових" учителів поволі відходить по вічну нагороду, або просто вже не може діяти через похилий вік, перепрацювавши часто поза його пенсійні межі „бо не було ким їх заступити".

А все ж комусь їх заступити треба! І такі молоді наслідники є, хоч далеко не стільки їх, скільки треба. Це вихованці попереднього покоління вчителів — молоді, професійні педагоги, вирослі вже на новій землі: вони самі, а то й їх батьки. Вони приходять в українські школи із прекрасною підготовою з психології, методики, дидактики, але ж далеко не з такою підставовою, глибокою підготовою із предметів, яких повинні навчати дітей. Бо йдеться тут, як про необхідну вимогу, не лиш про знання матеріялу, але й про особисте відношення вчителя до нього. Не лиш про інтелект, але й про „серце". А що ж говорити про серце, якщо б вчитель почувався непевно, а через те й „невигідно" у своєму предметі?!

Із багатьох континентів наших поселень чуємо вістки, що зорганізоване наше громадянство зроуміло цю проблему і старається знайти вихід. Чуємо про доповнюючі курси чи семінари для вчителів із Бразилії, Арґентини, Польщі, вже й не говорячи про семінари на Союзівці в ЗСА, які мають свою велику традицію.

Та тут хочемо говорити зокрема про одну таку велику нагоду для наших вчителів із усіх континентів, а це Педагогічні Курси при Українському Вільному Університеті в Мюнхені в Німеччині. Український Вільний Університет святкує саме цього року своє сімдесятиліття, а Літні Педагогічні Курси будуть відбуватися цього літа вчотирднадцяте під незмінним керівництвом д-р Лесі Кисілевської-Ткач. Курси охоплюють дві літні чотиритижневі сесії (А та Б), що з них одна зосереджена на поглибленні українознання українознавчих предметів, друга на методиці їх подавання. Закінчення обидвох курсів дає диплом учителя українознавства, а крім того зараховують їх як точки (кредити) всі чужоземні університети.

Під час курсів студенти мають забезпечене перебування в інтернаті Рідної Школи в Мюнхені та всі можливості якнаосновніших студій на академічному рівні, включно зі знаменитими викладачами, великою бібліотекою, нагодою до практичних лекцій в місцевій українській школі. Не пропущені теж і можливості познайомитися з культурними надбаннями та прекрасною природою тих околиць.

Кошти, як перебування так і студій дуже невисокі, порівнюючи із іншими університетами, а до того ж і сам Вільний Університет, і Фундації УВУ в ЗСА й Канаді готові давати щедрі стипендії.

З курсів користають молоді вчителі чи кандидати на них із різних країн Північної й Південної Америки, Европи, включно з Польщею, Юґославією, а сьогодні вже і з Україною. Минулого року прибув навіть молодий директор Української Недільної Школи із Вільнюсу, з Литви. І цього року, як і попередніх, чули ми від них голоси щирого захоплення Курсами. Ось деякі з них:

Учителька Мирослава Вербови-Онух, із Торонто, з Канади, пише: „Ми не сподівалися, що Мюнхен — це такий важливий, і, мабуть, єдиний у Західній Европі центр, в якому зустрічаються українці з цілого світу. В більшості наші студенти, це молоді, повні енерґії люди, які, працюючи в українській громаді, увесь час розшукують нового способу зацікавлення і притягаючого, сучасного підходу до дітей і молоді. Це не лише учителі. Це також виховники молодечих і дитячих організацій.

Як важливий і потрібний обмін інформацій і досвідів поміж ними нікого не треба переконувати. У Мюнхені це потвердилося".

Олександер Авраменко із Вільнюса, до речі найкращий із студентів, який здобув почесну нагороду ім. бл. п. проф. д-ра Костя Кисілевського (та за — неї зараз же закупив відео-апарат для своєї школи) — пише:

„Курси спричинилися до того, що всі наші вчителі збагатили своє знання і будуть примінювати його в своїх школах". „Власне завдяки вмілому керівництву та материнській турботі проф. Кисілевської-Ткач, студенти з різних країв так добре здружилися й пізнали одне одного".

Не може бути й сумніву, як багато трудів та зусиль

(Закінчення на стор. 3)

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ аґентство ТАСС повідомило, що пожежні команди з Російської федерації, України, Казахстану і Азербайджану прибудуть в Кувайт, щоб допомогти погасити пожежі на нафтових свердловинах, які були підпалені з наказу Саддама Гуссейна. Совєтські пожежники пробудуть у Кувайті 150 днів. Вони мають намір загасити вогонь на 100 свердловинах і на певний час законсервувати їх.

Відбулась зустріч...

(Закінчення зі стор. 1)

переконання в тому, що у верхніх щаблях урядових чинників України є зрозуміння проблем УАПЦ. „Проте — додав Патріях — на нижчих щаблях існує спротив і це спричинює непотрібні конфлікти".

У своєму слові 93-літній Патріях також заявив, що УАПЦ плянує створити Науково-Богословське Товариство ім. митрополита Петра Могили, яке стало б на зразок давньої Києво-Могилянської Академії центром культури і Богословської освіти. Одним із головних завдань цього товариства було б відновлення широкої видавничої діяльности. Перший крок до цього відновлення зробив сам Патріярх, закупивши для потреб товариства повну офсетну друкарню.

Патріярх Мстислав запевнив свого співбесідника, що Церква є чутливою до всіх проблем, які розв'язує держава, і висловив переконання, що його зустріч з прем'єр-міністром України буде плодовита. У відповідь В. Фокін подякував главі УАПЦ в Україні і діяспорі за візиту та щирі слова. Він сказав, що Патріярх Мстислав не тільки відомий архипастир, але також і політик, і людина, яка є живою історією. „Ви приїхали на Україну і ми щиро вітаємо Вас", — сказав В. Фокін і запевнив Владику Патріярха, що більшість питань, порушених під час зустрічі, можуть бути вирішені, при чому увічнення імени митрополита Петра Могили заслуговує на особливу увагу.

Під час зустрічі прем'єр-міністер В. Фокін також розповів Патріярхові про свої відвідини Греції, де побував на Святій Афонській Горі. У розмові з прем'єром України грецький прем'єр-міністер дав дозвіл на поповнення ченцями розташованого на Афоні Свято-Пантелеймонського монастиря, в якому століттями подвигалися ченці з України і де зберігаються багато скарбів української культури. На сьогодні монастир нараховує всього 30 ченців.

На сам кінець прем'єр В. Фокін сказав, що його мрія та єдине бажання є створити уряд національної згоди і просив Святішого Патріярха Мстислава підтримувати рішення та заходи уряду для стабілізації життя і економіки України. Він висловив переконання, що Патріярх Мстислав приєднається до доброї думки.

Прощаючись, Патріярх Мстислав сказав, що політичні чинники іноді використовують Церкву не в інтересах українського народу, в чому був згідний і прем'єр-міністер В. Фокін. „Але — додав Патріях — уряд в основному йде добре. Його членам треба лише бути поміркованими та змінити віру в добре діло".

Гостей прем'єр-міністер В. Фокін частував кавою і печивом, при чому він мав нагоду оглянути альбом фотографій з Осередку Української Православної Церкви в З'єднаних Стейтах Америки — церкву-пам'ятник св. Андрія, цвинтар, музей, бібліотеку, архів, Дім Культури і будинок Консисторії. Оглянувши ці здобутки, В. Фокін висловив свій подив цьому Українському Єрусалимові в діяспорі.

На добрий спогад про зустріч прем'єр В. Фокін подарував Патріярхові Мстиславу книжку-повість Тараса Шевченка — „Художник".

На крутій...

(Закінчення зі стор. 2)

вимогу Л. Кравчука під час референдуму поруч з ґорбачовським бюлетенем з формулою союзу як оновленої федерації, діяв український бюлетень, де союз витлумачувався як співдружність суверенних держав.

Щождо критичного виступу Левка Лук'яненка, то тут також немає нічого нового. Л. Лук'яненко очолює Українську Республіканську Партію, яка є душею парляментарної опозиції. УРП поставила собі за мету тримати українську ідейну стелю: мирними засобами допомогтися цілковитої і повної самостійности. Україна має стати вільною від будь-яких утисків. Отже, вона не повинна делеґувати жодних своїх прероґатив центрові. Оскільки сесії Верховної Ради слухає й бачить вся Україна, широкі кола громадськости добре знають, що саме Українська Республіканська партія підштовхує комуністичну більшість вбік незалежности стосовно Москви. Та й сам Л. Кравчук не без впливу опозиції вимушений був піти на відкритий конфлікт з ЦК КПУ. На пресконференції, про яку я вже згадував. Л. Кравчук доволі відверто розповів про цей конфлікт. Між іншим, газети „Радянська Україна" і „Правда України" останнім часом все частіше нападають на Л. Кравчука за його буцімто „надмірне" захоплення українським суверенітетом. Хоч Л. Кравчук зі С. Гуренком разом покладають квіти до постаменту Леніна, прірва поміж ними дедалі ширшає.

Місяців зо два тому в актовій залі Політехнічного інституту, де колись відбувся Установчий з'їзд Руху, кияни вирішили вшанувати голову Республіканської партії Левка Лук'яненка. Мене запросили головувати на цьому вечорі. Я прийняв запрошення з вдячністю, бо глибоко шаную цю мужню, високо обдаровану людину, яку сміливо можна назвати національним героєм України. Величезна заля була переповнена — голці впасти ніде. А проте, я згадав цю подію заради судження Левка Лук'яненка про Л. Кравчука. На запитання слухачів, що думає він про голову Верховної Ради, Л. Лук'яненко відповів приблизно так: оскільки в парляменті переважаюча більшість належить комуністам, то Л. Кравчук як голова Верховної Ради цілком на своєму місці. Він назвав Л. Кравчука розумною людиною.

На завершення хочу сказати кілька слів про харчове забезпечення України.

Щойно я повернувся з Одеси, де продовжував лікувати очі. Мушу сказати, що одеські гастрономи сьогодні, після значного підвищення цін, виглядають повнішими й багатшими, ніж гастрономи київські. Та й на одеському Привозі ціни набагато нижчі, ніж на київських базарах. По суті, вони майже такі ж самі, як у гастрономах. В чому ж тут справа? Адже ж ми звикли до того, що київські базари завжди були дешевші, ніж базари інших українських міст. На жаль, сьогодні вступила в дію гірка закономірність: Київ ближче до Москви, ніж Одеса та інші південні міста. Якщо купони якось захищають гастрономи, то київські базари цілком вільні для спекулянтів. Вони скуповують м'ясо в Києві та інших північних містах України, і продають його на голодних просторах Російської Федерації. На жаль, Україна покищо беззахисна перед цією руйнівною стихією. Можна з певністю сказати, що сьогодні продовольчих проблем на Україні взагалі б не існувало, якби не масовий вивіз товарів за її межі. Минулого року у більшості колгоспів України люди отримали стільки зерна, скільки ніколи його не видавали колгоспникам. В інституті імени Філатова я, наприклад, чув від одного колгоспника з Харківщини, що його сім'я отримала вісім тонн збіжжя, а інші сім'ї навіть по десять. Такого на Вкраїні ще ніколи не було. І це можна вважати реальним досягненням економічного суверенітету. Колгоспні родини вигодовують по 5, а то й більше кабанів, безліч індиків, курей тощо і з подивом питають одне одного — куди ж воно все дівається. Відповідь єдина — вивозиться на північ. І так буде доти, доки Україна не запровадить на своїх північних кордонах митну службу і не введе свої власні гроші.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Чехо-Словаччини ЧТК повідомило, що в понеділок в районі гірського масиву Втачнік у Словаків в густому тумані вдарився в гору совєтський військовий гелікоптер МІ-8. Всі три члени залоги загинули. Совєтська військова влада веде розслідування. Гелікоптер належав одній з останніх совєтських військових частин, які покидають Чехо-Словаччину.

За підвищення рівня...

(Закінчення зі стор. 2)

вимагало таке влаштування Педагогічного Курсу із дванадцятьома предметами викладів, практичними лекціями та екскурсіями. І ось минулого року всіх студентів із цілої діяспори та Краю було разом... десять... А при цьому колишній ректор УВУ, проф. Володимир Янів, говорить, що для обсадження добре кваліфікованими вчителями всіх наших шкіл діяспори, треба б вишколити щонайменше їх три до чотирьох сотень. Яка ж просто трагічна пропорція!

Але час минає надто швидко і жаль за минулорічне недотягнення повинен перемінитися в наполегливі старання, щоб цього літа із такої небувалої нагоди скористало куди більше число вчителів чи кандидатів на них. Як це зробити?

Просимо оцим нашу пресу, щоб якнайскорше донесла цю вістку до всіх закутків нашої діяспори. Як не дивно та боляче, — але навіть і в цій такій, на перший погляд, самозрозумілій справі, зустрічаємо так часто непередбачені й незрозумілі труднощі!

Далі — це заклик до управ українських шкіл та Шкільних Рад, щоб завчасу обговорювали ці можливості з передбаченими кандидатами, утверджували їх у переконанні, що це потрібне, доцільне, й... можливе. Тут варто взяти за приклад Шкільну Раду Українських Шкіл Торонто в Канаді, яка вислала минулого року дві вчительки на Курси УВУ (ще й дві на Семінар на Союзівку, а на цей рік, заохочена успіхами, подвоює цю кількість!). Так багато необхідних речей не діється, просто тому, що люди несвідомі їх можливости. Хай, отже, так і не буде в цьому випадку.

Правда, із цілого світу шлях до Мюнхену неблизький, але чи ж молоді люди залюбки не роз'їжджають в час вакацій по найекзотичніших місцях світ, щоб лиш могти похвалитися? Сьогодні ж існують можливості побачити різні, найбільше віддалені країни. А кошти? Ми вже згадували про можливість стипендій, а ще з місць повинні їх фундувати додатково наші Шкільні Ради, Батьківські Кружки шкіл, громадські установи, зокрема фінансові. Про це треба ж заздалегідь старатися, розшукувати можливості. Тому — вже не вчасно розпочинати цю дію і хоч би зараз.

Під час прощання, закінчення Курсів, керівник, д-р Леся Кисілевська-Ткач, говорила теж про можливості спровадження студентів з України. Це насьогодні зовсім реальне та дуже потрібне, поскільки дотеперішні як методи, так і научний матеріял у свідомости вчителів з України мають величезні й болючі „білі плями". А на вивченні саме їх і найбільше зосереджувалися наші діяспорні педагоги.

Та все це — справа живої ініціятиви і підтримки нашої свідомої своєї мети, діяспорної спільноти. І до неї звернений, у дуже великій мірі, і цей заклик!

У справі Педагогічних Курсів в Українському Вільному Університеті в Мюнхені треба звертатися на адресу УВУ:

Ukrainische Freie Universitaet, 8 000 Muenchen 50 Pienzenauerstrasse 15 Germany, або до керівника, д-р Олександри Ткач, Mrs. L. Tkach, Ph.D. 84 Midland Blvd. Maplewood, New Jersey, USA 07040.

У справі стипендій звертатися в ЗСА до Фундації УВУ: Ukrainian Free University Foundation Inc. P. O. Box 1028, New York, N.Y. USA 10276; В Канаді: Ukrainian Free University Foundation.

Педагогічні Курси в УВУ в Мюнхені триватимуть цього року від 8-го липня до 2-го серпня.

Пресове Бюро СКВУ

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ НАШОГО НАЙДОРОЖЧОГО МУЖА, БАТЬКА І ДІДА

бл. п.

Д-РА ОСТАПА БАРАНА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в середу, 29-го травня 1991 р. о год. 9-ій рано
в церквах:
св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.
св. Йосафата у Воррен, Миш.

Просимо рідних, приятелів і знайомих про молитви та участь.

Дружина — ЗЕНОВІЯ
Донька — ЛЮБА з мужем д-ром ЮРІЄМ ЗАСЛАВЦЕМ
Син — д-р АНДРІЙ з дружиною ЄЛИСАВЕТОЮ
Внуки — КОРНИЛО І ДЕНИС ЧОРНІЇ

В ПАМ'ЯТЬ ДОРОГОГО МУЖА

бл. п.

Володимира Мазура

в четверту річницю смерти — 4-го червня 1987 року

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ
відбудеться

в неділю, 2-го червня 1991 р. о год. 5-ій по пол.
в церкві Пресвятої Богородиці
при 62nd Lindbergh Avenue, Philadelphia, Pa. 19142

У вівторок, 4-го червня 1991 р. о год. 9-ій ранку
в церкві свв. Петра і Павла
при 100 Penn Street, Clifton Hgts

Я молюся за твоє вічне щастя, мій дорогий. Отче прийми його у небесне царство. Коли наше життя тут на землі скінчиться, ми знов стрінемось і кожна сльоза буде втерта.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Твоя засмучена дружина ВІОЛЯ

Ділимося сумною вісткою із ріднею та приятелями, що 15-го травня 1991 р. на 82-му році життя відійшов від нас

наш дорогий
БАТЬКО, ДІДУСЬ та БРАТ

бл. п.

ЯРОСЛАВ СЕНА

визначний громадський і політичний діяч, член УВО і ОУН в Україні, в'язень польських тюрем, член ОУН на еміґрації, довголітній член Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, член Головного Комітету Підгаєчан.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 17-го і 18-го травня. Був похований на цвинтарі Mt. Olivet в Дітройті, Миш.

У глибокому смутку:

дочки —
ОКСАНА МОРОЗ з родиною
ЛЯРИСА БІЛЕЦЬКА з родиною
РОМАНА СЕНА
сестри — ГАЛЯ і ОЛЯ з родинами в Україні

Ділимося сумною вісткою з рідними і знайомими, що в четвер, 23-го травня 1991 р. на 85-му році життя з Волі Всевишнього відійшла у вічність

наша найдорожча
МАМА І БАБЦЯ

бл. п.

МИКОЛАЯ (КОЛЯ) ДОЛИНСЬКА
з ЗАРИЦЬКИХ

ПАНАХИДА — п'ятниця, 24-го травня о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, Юніон, Н. Дж.

ПОХОРОН — субота, 25-го травня 1991 р. о год. 9-ій ранку з церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля на цвинтар Evergreen, Hillside, N.J.

У глибокому смутку:

сини —
АДРІЯН з дружиною ЛЯРИСОЮ
ЮРІЙ з дружиною ДАРІЄЮ
внук — РОМАН
та ближча і дальша родина в Америці й Україні

Ділимося болючою вісткою з приятелями та українською громадою, що 15-го травня 1991 р. в Києві, Україні ненадійно відійшов у вічність

наш найдорожчий
МУЖ І БАТЬКО

СЛ. П.

БОГДАН СТЕПАН ДЕМЧУК

віце-президент "Mons. Henry Wine" (Pepsi Cola Div.),
колишній вояк 1-ої УД УНА.

Горем прибиті:

дружина — АННА
син — ЛЮБОМИР
дочка — ЗОРІЯНА
брат — ЕВГЕН з родиною в Україні
братова — МАРІЯ з родиною в Україні
кузини —
ІРЕНА ДОРОЖИНСЬКА з чоловіком
РОМАН ГАЄЦЬКИЙ з дружиною
шваґерка — ОРИСЯ ПАНЧУК
шваґер — ЗЕНОН КРАМАРЧУК з родиною
та ближча і дальша родина в Америці та в Україні

ПАНАХИДА відбудеться в понеділок, 27-го травня о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Thomas Quinn & Sons, 35-20 Broadway, Astoria, L.I., N.Y.

ПОХОРОН — вівторок, 28-го травня 1991 р. о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до церкви Чесного Хреста, Astoria, L.I., N.Y. на український католицький цвинтар св. Духа, Hemptonburg, N.Y.

Замість квітів на могилу родина просить складати пожертви на Дітей Чорнобиля.

ЕТІОПСЬКЕ РАДІО ПОВІДОМИЛО, що президент Етіопії Менґісту Гайле Маріям „зрезиґнував і покинув вранці країну". Покищо 49-річний етіопський диктатор перебуває в Найробі — столиці сусідньої Кенії і, мабуть, переїде на постійне місце проживання у Зімбабве, де вже кілька місяців проживають члени його родини. Етіопське радіо оголосило, що влада в країні перейшла до колишньо го міністра оборони генерал-лейтенанта Тесфає Ґебре-Кідану. Марксистський уряд Етіопії, який очолював Менґісту, зазнавав атак зі сторони трьох повстанських рухів, які контролюють уже значну частину країни.

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

якому обрано тимчасовий провід Пласту.

Другий з'їзд відбувся у жовтні 1990 року в Моршині, (Львівська область), на якому були представники пластового проводу зі ЗСА в особах П. Содоля і Людмили Дармограй. На другому з'їзді виготовлено проєкт статуту і рішено розбудувати пластові станиці та наладнати вишколи виховників. У висліді того, вже у місяці лютому, відбувся перший вишкіл для новацьких виховників у Славську який перевели новацькі провідники із ЗСА голова ГПБ д-р Орест Гаврилюк і Л. Дармограй та Маркіян Гаврилюк. Курс закінчило 67 учасників з цілої України.

Тепер — каже П. Содоль — на установчому з'їзді обрано керівні органи пла стової організації в Україні. Олег Покальчук з Луцька став головою Крайової Пла стової Старшини, а Богдан Генега зі Львова головою Крайової Пластової Ради. З'їзд ухвалив статут, ряд резолюцій, між якими находяться постанови про надан ня почесного членства Ігореві Юхновському, про зв'язки із Міжнародним Скавтським Бюром з метою офіційного визнання Пласту міжнародним скавтінґом і вступ до Конференції Українських Пластових Організацій.

На з'їзді, яким проводив Степан Корчинський з Івано-Франківського зложили усні привіти крім голови ГПР також голова КПС в Польщі Петро Тима, представник Міжнародного Скавтського Бюра Бондар і Микола Яковина — голова Івано-Франківської Обласної Ради.

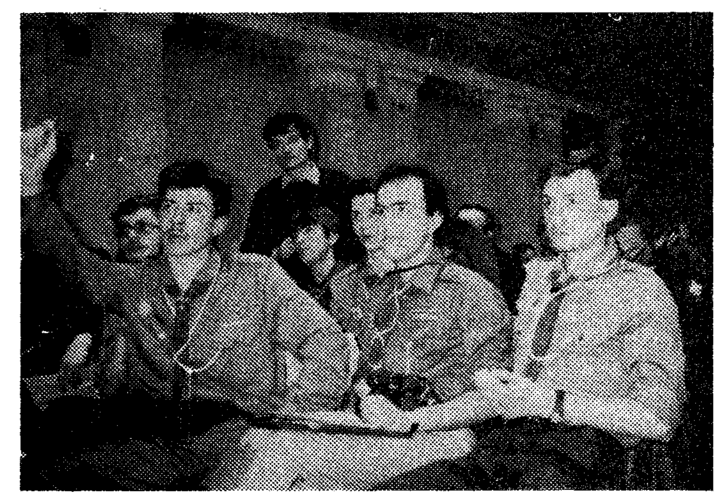
Пласт в Україні розвивається і є на доброму шляху до дальшого росту — каже П. Содоль, доказом чого є понад 500 пластунів у Львові, активність в інших осередках як ось, наприклад, Тернополі, де почали пластуни видавати навіть свій журнал під заголовком „Цвіт України", чи табори мандрівного і лещатарського характеру, що відбулися літом і зимою цього року.

Але для дальшого розцвіту Пласту в Україні потрібні вишколені виховні кадри. З того приводу запрошено до ЗСА пластунок і пластунів з України і Польщі взяти участь у міжкрайових вишколах „Лісова школа" і „Школа булавних", які починаються вже 22-го червня. Зголошених вже є 15 кандидатів з України і 2 з Польщі, але чи всі зможуть приїхати залежить від збірки фондів на їхній транспорт і перебування тут. Організатори цих вишколів збирають ці фонди між своїми пластовими куренями, але апелюють також до гро мадських установ та окремих осіб їм в тому допомог ти. В Україні плянують цього літа перевести понад десять різних пластових таборів і для того потрібно вишколених пластових провідників.

Отож П. Содоль кінчаючи свої відвідини в редакції подає нам адресу, де можна посилати датки на приїзд молодих платунів з Україн ни: „Plast" c/o Dr. G.M.J. Slusarczuk, 53 Bayberry Drive, Monroe, NY 10950, USA.

Президія пластового з'їзду від ліва: предсідник — С. Корчинський, заступники — Левко Захарчишин і Олег Покальчук.

Учасники пластового з'їзду: від права Володя Жмурко, Нестор Дацишин, Вячеслав Олійник, позаду стоїть Мирослав Павловський.

Українці ...

(Закінчення зі стор. 1)

ли. Нині при нашому УКТ уже працює недільна школа. Ще мало дітей її відвідує, але початок зроблено, далі будемо поширювати і розвивати Рідну Школу.

Українське Культурне Товариство в Мурманську видає свою газету під назвою „Українське Слово". На жаль, вихід кожного нового числа нашої газети залежить від того, коли ми спроможемося дістати папір, який не лише дуже дорогий, але й дефіцитний. Однак ми робимо все, щоб ця перша українська газета в Росії, та ще й так далеко на Півночі існувала й реґулярно виходила.

Не спитавши дозволу, ми передруковували деякі мате ріяли з газети „Свобода", бо наші читачі спраглі на подібні інформації. Газета „Свобода" користується тут великим попитом, але на всю Мурманську область ми отримуємо лише один примірник її. Усі прислані газети, журнали чи книжки є для нас дуже важливі. Так само як кожна пожертвувана копійка дозволить активізувати національне відродження тут у **Заполяр'ї, де з часів колективізації, закинуті жорстоким режимом, жили українці. Досі живуть залишки їхніх родин, які чудом вижи ли в умовах вічної мерзлоти та жорстокої каторги. Живуть у цьому суворому краї також тисячі українців, які прибули сюди пізніше у пошуках заробітків. Проходять військову службу юнаки з України, які часто тут одружуються і залишаються, утримувані родинними зв'язками та житлом, якого не мають в Україні. Рідна Школа порятує їхніх дітей від тотальної русифікації та відчуження від національної культури.**

Маємо ми вже і свій рахунок у банку. Отож якщо якийсь комітет, громада чи окремі особи мають змогу і бажання нам чимось допомогти, просимо звертатися на таку адресу: СССР, 183014, г. Мурманск, а/я 3509, Украинское Культурное Общество. Текущий счет 1700152 в ОПЕРУ Жил соцбанка в г. Мурманск.

Лист підписав голова УКТ Станіслав Скорбенко.

ПОПРАВКА

В нотатці „Матеріяли з фотоархіву УМ з'являться у публікаціях", надрукованій у „Свободі" 17-го травня ц.р., на стор. 6, трапилася помилка у назвах поданих книжок.

Має бути: Мирон Куропась — The Ukrainian Americans Roots and Aspirations. 1884-1954. — Орест Субтельний — Ukrainians in North America Illustrated History.